

کتابشناسی تیزهوشان از منابع آلمانی (۲)

آموزش، پرورش، مشاوره «قسمت اول»

ترجمه؛ جواد اژه‌ای

در دومین شماره «استعدادهای درخشان»، فصل «هوش، خلاقیت، حل مسأله» از مجموعه «کتابشناسی تیزهوشان از منابع آلمانی» چاپ گردید. در این شماره و چند شماره دیگر مجله، در چند قسمت، عناوین کتب و مقالات فصل مربوط به «آموزش، پرورش، مشاوره» همراه با چکیده آنها جهت اطلاع علاقمندان و پژوهشگران به چاپ می‌رسد.

○ کودکان و نوجوانان تیزهوش در آفریقا: به عنوان نمونه - نیجریه *

کلیدواژه‌ها: تعریف، تربیت تیزهوش، تشخیص، پرورش خلاقیت، فعالیتهای آموزشی، استعداد خاص، مجمع جهانی، نیجریه. در این گزارش، مؤلف در مورد اقداماتی که درباره تیزهوشان «نیجریه»، به ویژه در زمینه مشکل شناسایی و گزینش آنها به عمل آمده است، اطلاعاتی به دست می‌دهد. بر این اساس در سراسر نیجریه، به نوعی ارزیابی میزان پیشرفت تحصیلی به عمل می‌آید. علاوه بر آن «مشاهده» و «داوری» در مورد رفتار حین تحصیل دانش آموزان، مکمل این ارزیابی است. کمیته ملی پرورش دانش آموزان تیزهوش، اهداف آموزشی - پرورشی و نیازهای کودکان تیزهوش نیجریه را تعیین نموده است. علاوه بر این ابعاد دیگری نیز مورد بحث قرار می‌گیرد.

* Adesokan, Elizabeth O. (۱۹۸۶). *Hochbegabte Kinder und Jugendliche in Afrika: Das Beispiel Nigeria*. (Gifted and talented children and youth in Africa: The example of Nigeria.) In: Bundesminister fuer Bildung und Wissenschaft (Hrg.), *Hochbegabung-Gesellschaft-Schule.*, Bad Honnef: Bock, S. ۸۱-۸۶.

○ ○ ○

○ تمام توانایی‌ها و استعدادها را شکوفا کنیم. بانک آلمان، از آموزش و پرورش تیزهوشان حمایت می‌کند *

کلیدواژه‌ها: خط‌مشی تربیتی، بانک آلمان، گزارش بازرگانی، تربیت تیزهوش، کارایی، خط‌مشی دانشگاهی، تبیین، اقتصاد، آلمان غربی (سابق).

در گزارش سال ۱۹۸۲ شرکت سهامی بانک آلمان، بر آموزش و پرورش تیزهوشان به منظور خدمت به اقتصاد و جامعه، تأکید فراوان می‌شود. همچنین در این گزارش توصیه می‌گردد، تسهیلاتی برای عده بیشتری از این افراد جهت ورود به مراکز آموزش عالی و پرورش نیروهای متخصص فراهم شود.

* *Alle Faehigkeiten und Talente entfalten. Die Deutsche Bank AG unterstuetzt Hochbegabtenfoerderung.* (The development of all abilities and talents. The Deutsche Bank AG supports the education of the gifted and talented.) In: *Labyrinth*, ۶. Jg., ۱۹۸۳, H. ۱۱, S. ۱-۴.

○ ○ ○

○ آیا نوابغ در حاشیه جامعه قرار دارند؟ *

کلیدواژه‌ها: تربیت فرامدرسه‌ای، تک بررسی، منابع، تربیت تیزهوش، تیزهوشی، بررسی جهانی، آلمان غربی (سابق)، ایالات متحده، انگلستان، فلسطین اشغالی.

مؤلف پس از بیان مقدمه ای کوتاه از موقعیت آموزش و پرورش تیزهوش در آلمان، به طرح مسئله حقانیت مفهوم «نبوغ» و اهمیت مشکلات ناشی از آن می‌پردازد، و با ذکر مثال‌هایی از منابع موجود و تجربیات شخصی خود، به شرح تدابیر اتخاذ شده در زمینه تربیت تیزهوشان در آمریکا، انگلستان و فلسطین اشغالی می‌پردازد. وی نتایج بررسی خود را در هشت بند مطرح می‌سازد تا بدین وسیله انگیزه‌ای برای بحث پیرامون پرورش استعداد‌های درخشان ایجاد نماید.

* Bartenwerfer, Hansgeorg (۱۹۸۴). *Bleiben Hochbegabte " links liegen " ? (Are the gifted and talented being left out in the shade.)* In: *Die Welt*, ۰۶. ۱۲. ۸۴, H. ۲۸۶, S. ۱۰۰.

○ ○ ○

○ واژه کلیدی تیزهوش، نکات انتقاد آمیزی بر آموزش و پرورش با استعدادها*

کلیدواژه‌ها: گزینش، تربیت تیزهوش، موفقیت، انگیزه موفقیت، صفات شخصیت، قاطعیت خود، بنیاد اجتماعی.

مؤلف مبنای نظریه خود را بر عدم موفقیت نمونه ای از آموزش و پرورش افراد مستعد (Moede, Piorkowski) در شهر برلین در دوران جنگ جهانی اول قرار داده است. این افراد هرچند توانمندی آموزش‌های بالاتری را داشتند ولی در هیچ موردی در تحصیلات عالی پیشرفت نداشتند. در اینجا تأثیر عوامل جامعه شناختی - اقتصادی، اراده در کسب مهارت، تمایل و خصوصیات فردی، بر رابطه «استعداد - کارایی» مورد بررسی قرار گرفته است. علاوه بر این مؤلف از فشارهای جامعه که مانع کاربرد صحیح «استعداد» می‌گردد، انتقاد می‌نماید.

*Baumgarten-Tramer, Franziska (۱۹۷۰). *Das Schlagwort der Begabung. Kritische Anmerkungen zur "Begabtenfoerderung" (Giftedness as a catchword Comments on the education of the gifted)* In: *Berufsberatung und Berufsbildung*, ۵۵. Jg., H., ۱,۲, S. ۷۱-۷۶.

○ ○ ○

○ استعداد جوانان در زمینه تفکر و عملکرد خلاق در جامعه سوسیالیستی*

کلیدواژه‌ها: پروژه تحقیقاتی، پژوهش درباره تیزهوشی، کار نوجوانان، خلاقیت، تحقیق درباره خلاقیت، فعالیت خلاق، آلمان شرقی (سابق).

در سخنرانیها و مباحث پیرامون «جوانان و آموزش»، موضوع، «مشکلات توانایی جوانان در زمینه تفکر و عملکرد خلاق در جامعه سوسیالیستی»، براساس نتایج تحقیقاتی بعمل آمده در «مؤسسه مرکز پژوهش درباره جوانان»، مطرح و پروژه های جدیدی مورد بحث قرار گرفت.

**Die Befaehtigung Jugendlicher zum Schoepferischen Denken und Handeln in der sozialistischen Gesellschaft.* (The enabling of youth to creative thinking and behaviour in the socialist society.) Zentralinstitut fuer Jugendforschung. (Leipzig) Leipzig: Zentralinstitut fuer Jugendforschung. ۱۹۷۷, ۶۴ S. Informationsbulletin Jugendforschung.

○ ○ ○

○ شناخت و آموزش کودکان تیزهوش. مشاوره برای اولیاء و مربیان*

کلیدواژه‌ها: تسریع، مدرسه کریستوفر، توجیه والدین، نقش والدین، تربیت خانوادگی، منابع، برنامه‌ها، غنی سازی، تربیت اولیه، فعالیت آموزشگاهی، رقابت، افتراق، تربیت تیزهوش، شکل‌گیری مفهوم، تشخیص، انفرادی کردن، نقش معلم، صفات شخصیت، رشد روانی، استعداد ویژه، رفتار، آلمان غربی (سابق).

این جزوه را می‌توان مقدمه‌ای عمومی و همه‌فهم در زمینه تحقیق و پرورش تیزهوشان محسوب نمود. فهرست موضوعاتی که مورد بررسی قرار می‌گیرند عبارتند از: ۱. چرا باید پیرامون تیزهوشان بررسی شود ۲. نبوغ، هوش، استعداد ۳. چگونه می‌توان تیزهوشی را شناسایی نمود؟ ۴. تیزهوشان چه مشکلاتی دارند ۵. والدین چگونه می‌توانند فرزندان تیزهوش خود را یاری دهند ۶. رابطه تیزهوشان و جامعه. در بخش ضمیمه جزوه، ویژگی‌های شخصیتی، مؤسسات حمایت از تیزهوشان، مراکز مشاوره و نظایر آن معرفی می‌گردد.

**Begabte Kinder finden und foedern. Ein Ratgeber fuer Eltern und Lehrer.* (Find and educate gifted and talented children. An adviser for parents and teachers.) Deutschland. (Bundesrepublik). Bundesmin. fuer Bildung und Wissenschaft Bonn: BMBW, ۱۹۸۵, ۱۱۹ S.

○ ○ ○

○ کودکان تیزهوش. چگونه می‌توان آنها را یاری نمود؟*

کلیدواژه‌ها: د. گ. ها. کا، شکل‌گیری مفهوم، نقش والدین، مشاوره، سرمایه‌گذاری، منابع، برنامه‌ها، تربیت تیزهوش، تشخیص، آلمان غربی (سابق).

مقاله مقدمه‌ای است کوتاه و قابل فهم برای همگان در زمینه تربیت تیزهوش و تحقیقات پیرامون تیزهوشان. عناوین مطرحه عبارتند از: ۱. جامعه آلمان برای کودک تیزهوش (د. گ. ها. کا) و بخش منطقه‌ای آن در برلین، ۲. استعداد چیست؟ فرد مستعد کیست؟ ۳. مدرسانی به والدین کودکان تیزهوش، ۴. پرورش تیزهوش در مقایسه بین‌المللی، ۵. دوره‌های آموزشی برای کودکان و بزرگسالان با نبوغ خاص، ۶. پژوهش پیرامون تیزهوشان، ۷. سرمایه‌گذاری، ۸. فهرست اسامی و نشانی‌ها.

**Begabte Kinder. Wie kann man ihnen helfen?* (Gifted children. How to help them?) Kohtz, Karin. (Hrg.) Deutsche Gesellschaft fuer das hochbegabte Kind. Regionalverb. Berlin. Berlin: DGHK. Regionalverband Berlin., ۱۹۸۵, ۳۶ S.

○ ○ ○

○ تربیت تیزهوش در فرایند تعلیم و تربیت*

کلیدواژه‌ها: گروه‌کار، فعالیت فوق برنامه، قابلیت، قابلیت پروری، افتراق، تشخیص زودرس، تربیت اولیه، راهنمایی شغلی، حرفه آموزشی، تربیت تیزهوش، تشخیص، معلم، انگیزه موفقیت، استعداد ریاضی، استعداد علوم، صفات شخصیت، مدرسه، فعالیت آموزشی، مدیریت آموزشی، استعداد خاص، تیزهوشی ورزشی، استعداد فنی، تدریس.

گروه‌های کار کنفرانس علمی بین‌المللی که تحت عنوان «آموزش تیزهوش و فعالیت‌های غیردرسی در مدارس سوسیالیستی» در اکتبر ۱۹۸۵ برگزار شد در ارتباط با چهار موضوع بحث نمودند: ۱. تقویت استعداد از دیدگاه مدرسه ۲. معلم و تقویت استعداد ۳. تقویت استعداد در فعالیتهای غیر درسی ۴. تقویت استعداد و هدایت حرفه‌ای. از سوی هر گروه بین ۱۰ تا ۱۵ گزارش ارائه گردید.

**Begabungsfoerderung im paedagogischen Prozess. Wissenschaftliche Konferenz mit internationaler Beteiligung zum Thema "Begabungsfoerderung und ausserunterrichtliche Taetigkeit in der sozialistischen Schule" vom ۲۲. bis ۲۵. Oktober ۱۹۸۵. Beitrage in vier Arbeitsgruppen.* (Gifted education in process of education. Scientifical conference with international participants on the topic "gifted education and out-off-school activities at socialistic school", October ۲۲-۲۵, ۱۹۸۵. Reports held at four working groups.) Universitaet Rostock. Rostock: Universitaet, ۱۹۸۶, ۸۷ S. Erziehungswissenschaftliche Beitrage. ۱۲.

○ ○ ○

○ تربیت تیزهوش و فعالیت‌های غیر درسی در مدارس سوسیالیستی*

کلیدواژه‌ها: تربیت فرامدرسه‌ای، فعالیت فوق‌برنامه، تقویت استعداد، هدایت حرفه‌ای، تاریخ، پژوهش درباره تیزهوش، تربیت تیزهوش، تشخیص، معلم، المپیاد ریاضی، استعداد ریاضی، رشد شخصیت، سازمان‌های دانش‌آموزی، فعالیت‌های آموزشگاهی، تربیت سوسیالیستی، کلاس اختصاصی، کنفرانس جهانی، بلغارستان، آلمان غربی، آلمان شرقی، لهستان، چکسلواکی، مجارستان.

این جزوه علاوه بر سخنرانی‌های مقدماتی در برگیرنده ۱۸ گزارش است که نتایج تحقیقاتی از چندین کشور - که در زمان پژوهش - عمدتاً سوسیالیستی بوده‌اند در زمینه اقدامات کاربردی در پرورش عمومی و خاص استعدادها در فضای آموزشگاه و همینطور غیر آموزشگاه را ارائه می‌دهند.

**Begabungsfoerderung und ausserunterrichtliche Taetigkeit in der sozialistischen Schule. Wissenschaftliche Konferenz mit internationaler Beteiligung vom ۲۲. bis ۲۵. Oktober in Rostock, Beitrage im Plenum.* (Gifted education and out-of-school activities at socialistic school. Scientific conference with international participants Rostock, October ۲۲-۲۵, ۱۹۸۵. Reports held at plenary.) Universitaet Rostock ۱۹۸۶, ۸۰ S. Erziehungswissenschaftliche Beitrage. ۱۱.

○ ○ ○

○ مسئله‌ای قدیمی: هدایت استعدادهای ریاضی*

کلیدواژه‌ها: تربیت فرامدرسه‌ای، شکل‌گیری مفهوم، دبیرستان، تربیت تیزهوش، خلاقیت، پرورش خلاقیت، استعداد ریاضی، فعالیت‌های آموزشگاهی، استعداد خاص.

در یک نگاه تاریخی از آغاز قرن بیستم، نظریاتی پیرامون استعداد ریاضی، به ویژه نظر «بیل» (Beyel) مورد بررسی قرار می‌گیرد و پس از تعریفی از «مفهوم خلاقیت» با تکیه بر تصویری که از این مفهوم «فلشزیگ» (Flehsig) ارائه می‌دهد، این نکات مورد بررسی قرار می‌گیرد: ۱. سؤالاتی پیرامون شناسایی استعدادها ۲. روشهای مفید در آموزش خلاقیت، امکانات آموزشی آموزشگاهی و غیر آموزشگاهی.

*Breinlinger, K. (۱۹۷۷). *Ein altes Problem: Foerderung mathematischer Talente.* (An old problem: Guidance of mathematical talents.) In: Zentralblatt Fuer Didaktik der Mathematik, ۹. Jg., H. ۱, S. ۳-۷.

پروژه‌گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

○ دیپلم در سیزده سالگی*

کلیدواژه‌ها: پرورش تیزهوش، تربیت خانوادگی، برنامه‌ها، نوزاد، فرزندان نیکیتین، اتحاد شوروی (سابق).

مؤلف گزارشی پیرامون تجربه «آموزش زودرس ولی متناسب با سن کودک» که توسط «بوریس» و «لنا نیکیتین» (Nikitin) انجام گرفته است ارائه می‌دهد. آنان کمی پس از تولد کودکشان به صورت منظم ولی بازی گونه، آموزش آنان را آغاز نمودند. بطوری که کودکان قبل از ورود به دبستان قادر به خواندن و حل مسائل ریاضی بودند. بحث پیرامون آموزش زودرس، براساس این تجربه، با واکنش‌های متضادی روبه رو گشته است.

*Butenschoen, Marianne (۱۹۷۵). *Mit dreizehn Jahren Abitur.* (Abitur at the age of thirteen.) In: Die Zeit, ۳۰. Jg., ۱۴. ۱۱. ۷۵, H. ۴۷, S. ۵۵.

○ ○ ○

○ پرورش استعدادها - تربیت کارآمدی، مشکلات تمرینهای ویژه زودرس*

کلیدواژه‌ها: پژوهش درباره تیزهوشان، رشد حرکتی، رشد شخصیت، پرورش استعدادها، استعداد یابی، تمرین، استعداد ورزشی، آلمان غربی (سابق).

تکیه این گزارش بر موضوع پیچیده و گسترده «پرورش استعدادها و رشد کارایی جهانی کودک» به ویژه در زمینه تخصصی نمودن زودرس تمرینات که در آن رسیدن به قهرمانی مد نظر است، می‌باشد. بر این اساس بعد از بحث و بررسی فرضیات مطرح شده، نتایجی در زمینه گزینش افراد مستعد و پرورش آنها - ویا بهتر باشد بگوییم برنامه‌ریزی تمرینات در دراز مدت - ارائه می‌گردد.

*Carl, Klaus (۱۹۷۸). *Talentfoerderung-Leistungsentwicklung. Probleme einer fruehen Spezialisierung im Training.* (Talent education-development of efficiency. Problems of an early specification in training.) In: Hahn, Erwin u.a. (Hrg.). *King und Bewegung. Kinderturnen kritisch betrachtet.*, Schondorf: Hofman. S. ۱۷۳-۱۸۰.

○ ○ ○

○ نخبگان کار آمد به آموزش ویژه نیازمندند*

کلیدواژه‌ها: خط‌مشی تربیتی، پژوهش درباره تیزهوش، بررسی جهانی، آلمان غربی (سابق).

مؤلف در این مقاله از آموزش قویتر برای نخبگان کار آمد دفاع می‌کند زیرا به عقیده وی، یک مقاله بین‌المللی نشان می‌دهد که جمهوری آلمان فدرال در بالاترین سطح حداکثر جهت پنج در صد از نیروهای هوشمند خود سرمایه‌گذاری می‌نماید.

*Dichgans, Hans (۱۹۷۹). *Die Leistungselite braucht intensive Foerderung.* (The mentocracy needs intensive education.) In: Welt, ۲۱. ۰۶. ۷۹, H. ۱۴۲.

○ ○ ○

○ اولین نتیجه پژوهشهای درازمدت درباره تربیت تیزهوش*

کلیدواژه‌ها: تربیت فرامدرسه‌ای، تقویت استعداد، برنامه‌ها تربیت تیزهوش، پژوهش درباره تیزهوش، آموزش ریاضیات، آموزش علوم، سازمان پیشگام، فعالیت‌های آموزشی، تربیت سوسیالیستی، تربیت فنی، آلمان شرقی (سابق).

گزارش توسط گروهی از متخصصان علوم تربیتی «روستوک» (Rostock) تهیه شده است که در آن تحقق بخشیدن اهداف مورد نظر در پرورش استعدادها و فعالیت‌های غیرمدرسه‌ای در مدارس سوسیالیستی را مطرح می‌نمایند. در این گزارش علاوه بر آن نکات مهمی در زمینه تحقیقات آتی این گروه پژوهشی ترسیم شده است.

*Drewelow, Horst; Bauer, Dietrich: *Erste Ergebnisse langfristiger Untersuchungen zur Begabungsfoerderung.* (Preliminary results of a long-term research into gifted education.) In: Drewelow, Horst (Hrg.). *Untersuchungen zur Begabungsfoerderung.*

○ ○ ○

○ رشد شخصیت در تمامی ابعاد و پرورش تیزهوشان*

کلیدواژه‌ها: تربیت با استعدادها، ماتریالیسم تاریخی، بحث وراثت و محیط، تربیت تیزهوش، پژوهش درباره تیزهوش، رشد شخصیت، آموزش و پرورش سوسیالیستی، آلمان غربی (سابق).

در اینجا بر مبنای نظریات کلاسیک‌های مارکسیسم - لنینیسم، پیرامون رشد مسئله جامعه و شخصیت، فرد و تربیت او به صورت «نظری - روشی» جهت تربیت افراد مستعد از دیدگاه مکتب سوسیالیستی است مورد بحث قرار گرفته است. بر این اساس پرورش استعدادها در جهت رشد همه جانبه شخصیت با هدف ایجاد توانایی و کار آمدی بالاتر - که مورد نظر جامعه سوسیالیستی - انجام می‌پذیرد. این پرورش بایستی براساس «مجموعه شرایط و روابط اجتماعی» که کودک در حال رشد در آن به سر می‌برد، صورت گیرد. تدابیر و اقدامات پیرامون پرورش استعدادها فردی به معنای پشت سر نهادن حد و مرز «دانش آموزان متوسط و عادی» و در مرکز دید اقدامات تربیتی - البته از دیدگاه مزبور - قرار دادن است.

*Drewelow, Horst (۱۹۸۴). *Allseitige Persoelichkeitsentwicklung und die Foerderung von Begabungen* (Personality development and the education of the gifted.) In: *Wissenschaftliche Zeitschrift der Universitaet Rostock*, ۳۳. Jg., H. ۶, S. ۵۸-۶۰.

○ ○ ○

○ آموزش ویژه برای تربیت نخبگان جدید آلمان*

کلیدواژه‌ها: خط‌مشی تربیتی، برنامه‌ها، تربیت تیزهوش، پژوهش درباره تیزهوش، دانشگاه، دانشجویان، آلمان غربی (سابق).

مقاله گزارشی است از توصیه‌های شورای کارشناسان پیرامون آموزش و پرورش نخبگان که مؤلفان «پتر واپنوسکی» (P. Wapnewski) متخصص زبان آلمانی و «پترگراف کیلمانزگ» (P. G. Kielmannsegg) متخصص علوم سیاسی می‌باشند. مسائل مطروحه پیرامون پرورش نخبگان در این مقاله عبارتند از: ۱. دیدگاه‌های کلی پیرامون موضوع ۲. امکانات اجرایی تربیت نخبگان (دانشگاهها، مؤسسات و مراکز تربیت نخبگان) ۳. امکانات آموزش انفرادی (مؤسسات ویژه جهت تربیت نخبگان، همکاری مؤسسات ذریبط، آموزشهای ابتدایی، دوره‌های آموزشی میان ترم یا دوره‌های آموزشی تابستانی، در طول تحصیل یا اهداء جوایز به فعالیت‌های ارزشمند علمی) ۴. تعمیق بخشیدن کمی.

**Extrawuerste braten fuer eine neue deutsche Elite. Papier des Wissenschaftsrates: Den "exzeptionell Befaehtigten" ist ein normaler Studiengang nicht zuzumuten. Eine Hierarchie der Hochschulen soll geschaffen werden. (Skimming the cream for a new German elite. A paper of the Wissenschaftsrat (science chamber): The "exceptionally gifted" may not be created at the universities.)* In: Frankfurter Rundschau, ۳۶. Jg., ۱۹۸۰, ۱۶. ۰۶. ۸۰, H. ۱۳۷, S. ۲۴.

○ ○ ○

○ برنامه‌های آموزشی تیزهوشان*

کلیدواژه‌ها: تسریع، تربیت فرامدرسه‌ای، فعالیتهای فوق برنامه، مشاوره، دوره تحصیلی، افتراق، برنامه‌ها، تربیت تیزهوش، تشخیص، انفرادی کردن، سازماندهی، طراحی، فعالیتهای آموزشگاهی.

طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی تیزهوشان را باید نتیجه یک تصمیم‌گیری در نظر گرفت. در هر مرحله از «تصمیم‌گیری» از تشخیص تیزهوش در گزینش انتخاب هدفها، شکل سازماندهی، طول مدت تحصیل، مدیریت متناسب تا تأمین تدابیر لازم، شقوق مختلفی مطرح می‌گردند. علاوه بر این در اتخاذ هر تصمیمی بایستی به قدر کافی اندیشه شود که آیا در صورت آموزش ویژه، چه نتایج اخلاقی این تصمیم برای شرکت کنندگان بدنبال خواهد داشت. در این مقاله نتایج تحقیق به صورت نمودار مطرح شده است که می‌تواند در برنامه ریزی و آزمون مجدد، مورد استفاده قرار گیرد.

*Feger, Barbara (۱۹۸۷). *Foerderungprogramme fuer Hochbegabte. Ueberlegungen zur Planung und Durchfuehrung.* (Developing and carrying out gifted programs. Considerations regarding planning and evaluation.) In: Psychologie in Erziehung und Unterricht. Zeitschrift fuer Forschung und Praxis, ۳۴. Jg., H. ۳, S. ۱۶۱-۱۷۰.

○ ○ ○

○ تیزهوشان در مدارس ما - گروهی فراموش شده*

کلیدواژه‌ها: تعریف، منابع، تیزهوشی، تربیت تیزهوش، تشخیص، وضعیت اجتماعی، ضعف تحصیلی، آلمان، هامبورگ.

مؤلف با توجه به تجربیات خود که در سمینارهای پیرامون تیزهوشان کسب نموده است به بررسی این مشکل می‌پردازد. او سپس به مسائل مربوط به «تعریف» و «تعیین هویت» در این زمینه پرداخته و با مقایسه امکانات موجود در آلمان فدرال و کشورهای دیگر به بیان مشکلات کودکان تیزهوش می‌پردازد. همچنین پیرامون موقعیت آموزش و پرورش تیزهوش در هامبورگ گزارشی ارائه می‌نماید.

*Feger, Barbara (۱۹۸۵). *Hochbegabte in unseren Schulen-eine vergessene Randgruppe* (Gifted and talented at our schools-a forgotten fringe group?) In: BL-Info. Informationen fuer Beratungslehrer in Hamburg, ۹. Jg., H. ۱, S. ۱۳-۱۶.

○ ○ ○

○ پرورش توانمندیها و استعدادها در خدمت جامعه*

کلیدواژه‌ها: فعالیتهای فوق برنامه، مدرسه تمام وقت، پژوهش درباره تیزهوش، تربیت تیزهوش، استعداد ریاضی، فعالیت‌های آموزشی، آموزش و پرورش سوسیالیستی، استعداد خاص، مدرسه خاص، آلمان شرقی (سابق).

مقاله گزارشی است از میزگرد و گفتگو میان متخصصین و آموزگاران، پیرامون مسئله پرورش استعدادها، نکات مورد بحث نیز عبارتند از: نظریه پیرامون نبوغ و استعداد از دیدگاه مارکسیسم، مشکل شناسایی تیزهوشان، امکانات موجود در پرورش دانش‌آموزانی که استعداد‌های ویژه دارند (با ذکر مثال)، تشکیل کلاسهای ویژه یا مدارس خاص، مدارس روزانه و سهم آنان در تربیت افراد مستعد و مسائل کلی پیرامون پرورش استعدادها.

**Foerderung aller Begabungen und Talente zum Nutzen der ganzen Gesellschaft.* (Fostering of all abilities and talents in favor of the society.) In: *Paedagogik*, ۱۸. Jg., ۱۹۶۳, H. ۳, S. ۲۸۲-۲۹۲.

○ ○ ○

○ جامعه، نظام تربیتی و دوره‌های آموزشی متفاوت برای تیزهوشان*

کلیدواژه‌ها: بهسازی دوره تحصیلی، افتراق، یادگیری اکتشافی، تربیت تیزهوش، روش اکتشافی، کودک تیزهوش، تفکر خلاق، تأثیر محیط، ایالات متحده.

مؤلف در این مقاله به چهار پارامتر اشاره می‌کند که در ایالات متحده تأثیر ویژه‌ای بر طبیعت اجرایی دستورالعمل‌هایی که برای کودک تیزهوش تجویز می‌شوند، دارند: ۱. بهره‌مندی عادلانه (همه شهروندان باید به طور مساوی از امکانات آموزشی بهره‌مند گردند)، ۲. آموزش و پرورش عمومی، ۳. آموزش غیر متمرکز، ۴. رقابت. به عنوان پی‌آمدهای این نگرش خط‌مشی آموزش متفاوتی شکل گرفته است که مشخصه تلاشهای محدود ایالتی برای پرورش تیزهوشان است (بجز در سطح مدارس عالی). ضمن اینکه، این واژه بی‌جا وجود دارد که به برنامه ریزی‌های دراز مدت پرداخته شود و همینطور امتناع از جداسازی کامل کودکان تیزهوش از همسالان خود در محیط آموزشی، لذا مؤلف به سه بعد که می‌توان طی آن برنامه‌های آموزشی موجود را اصلاح نموده و به نیازهای اساسی کودکان تیزهوش رسیدگی نمود، اشاره می‌نماید: بعد اول محتوای مطالب آموزشی است. بعد دوم رشد توانایی‌های خاص همانند حل مسئله، تفکر خلاق و نیز پرورش یک استعداد که براساس شیوه کشف صورت می‌پذیرد. بعد سوم خود محیط آموزشی است. جهت گسترش دوره‌های آموزشی متفاوت نیز دو شیوه توصیه می‌گردد: یکی آموزش براساس «آگاهی» بجای مستندات ساده و تداعی‌ها و دیگر به کارگیری توانمندی‌های ابتکار آمیز همانند حل مسئله و خلاقیت و...

*Gallagher, James J. (۱۹۸۲). *Gesellschaft, Erziehungssystem und differentielle Curricula fuer Hochbegabte.* (Society, educational system and differentiated curricula for the gifted and talented.) In: Urban, Klaus K. (Hrg.), *Hochbegabte Kinder.*, Heidelberg: Schindele, S. ۱۳۵-۱۵۴.

○ ○ ○

○ تعلیم و تربیت بیش از حد و بیرحمانه. بحثی پیرامون آموزش کودکان تیزهوش توسط متخصصان در هامبورگ. استعداد به عنوان مانع*

کلیدواژه‌ها: برنامه‌ها، تیزهوشی، تربیت تیزهوش، تشخیص، فعالیت‌های آموزشی، مجمع جهانی، آلمان غربی (سابق).

این مقاله در برگرفته نظرات موافق و مخالف آموزش و پرورش تیزهوشان و نیز بیانگر طرح‌هایی پیرامون تربیت تیزهوشان است. علاوه بر این به صورت فشرده پیرامون تعیین «نبوغ» و مسئله شناسایی «نوابغ» بحث و بررسی می‌شود.

*Gnadenlose Ueberpaedagogisierung? In Hamburg diskutieren Wissenschaftler unber die Foerderung hochbegabter Kinder. Begabung als Behinderung? (Too much pedagogy? Scientists are discussing in Hamburg about fostering gifted and talented children. Giftedness as a handicap?) In: TAZ, ۱۹۸۵, ۱۰. ۰۸. ۸۵, H. ۱۶۸۲, S. ۳.

○ ○ ○

○ نمونه یک دبیرستان تیزهوش در سالزبورگ *

کلیدواژه‌ها: گزینش، فعالیتهای فوق برنامه، تعریف، برنامه‌ها، تربیت تیزهوش، پژوهش درباره تیزهوش، تشخیص، نمونه آزمایشی، سازماندهی، نمونه آزمایش سالزبورگ، اتریش، سالزبورگ.

مقاله به صورت فشرده ای پیرامون یک طرح آزمایشی در مورد دانش آموزان دختر و پسر پایه ۱۰ تیزهوش در شهر سالزبورگ (اتریش) گزارشی ارائه می دهد. موضوعات مطروحه عبارتند از: مفهوم تیزهوشی، شیوه گزینش، نظام و محتوا و تدابیر آموزشی، همینطور بیان نتایج اولیه، امکانات و تداوم طرح.

*Graeupl, Edwin (۱۹۸۷). *Das Salzburger Modell der Hochbegabtenfoerderung an hoeheren Schulen.* (The Salzburg Model. Fostering giftedness in secondary education.) In: *Erziehung und Unterricht*, Jg. ۱۳۷, H. ۱, S. ۵۵-۵۷.

○ ○ ○

○ نظریاتی پیرامون مسئله تیزهوشی و تعلیم و تربیت تیزهوش *

کلیدواژه‌ها: گزینش، پرورش تیزهوش، قابلیت، تعریف، بحث وراثت و محیط، تربیت تیزهوش، تیزهوشی، آلمان شرقی (سابق). مؤلف بطور اختصار پیرامون عناوین: مفهوم تیزهوش، شرایط رشد قابلیت‌ها، تفاوت استعدادها، گزینش افراد مستعد و مشکلات تعلیم و تربیت تیزهوش به بحث و بررسی می پردازد.

*Grassel, H. *Thesen zum Problem der Begabung und Begabtenfoerderung.* (Theses concerning giftedness and the education of the gifted.) In: *Universitaet Rostock. Abteilung Psychologie (Hrg.), Zum Problem der Begabung.*, Rostock: Universitaet, S. ۶۳-۷۲.

○ ○ ○

○ پژوهشی مقایسه ای پیرامون تربیت تیزهوش در شوروی و آلمان شرقی (سابق) *

کلیدواژه‌ها: تقویت استعداد، برنامه‌ها، تربیت تیزهوش، تشخیص فعالیتهای آموزشگاهی، آموزش و پرورش سوسیالیستی، روشهای تدریس، مطالعه تطبیقی، آلمان شرقی، شوروی (سابق).

مؤلفین مطالعه ای تطبیقی پیرامون تربیت تیزهوش در آلمان شرقی و اتحاد شوروی (سابق) بعمل آورده‌اند. زمینه‌های این مقایسه عبارتست از: ۱. جایگاه تربیت تیزهوش در فرایند تعلیم و تربیت ۲. شیوه‌های شناخت استعدادها ۳. شیوه‌های تعلیم و تربیت تیزهوش، ۴. روند آموزش فردی تیزهوشان.

*Grudulis, Ludwigs; Drewelow, Horst (۱۹۸۴). *Vergleichende Untersuchungen zur Begabungsfoerderung in der UDSSR und in der DDR.* (Comparative studies of gifted education in the USSR and The GDR.) In: *Drewelow, Horst (Hrg.), Untersuchungen zur Begabungsfoerderung*, Rostock: Wilhelm-Pieck-Universitaet, S. ۴۵-۵۰.

○ ○ ○

○ آیا موتزارت (Mozart) به مرگ محکوم شده است؟ *

کلیدواژه‌ها: تربیت، تک بررسی، کودک تیزهوش، استعداد موسیقی، کارآیی.

مؤلف سعی دارد با طرح نمونه تربیت «موتزارت» در دوران کودکی، ثابت نماید که «استعداد» بدون «آموزش هدفمند» به نتیجه مطلوب و کارآیی بالا نخواهد رسید. او همچنین بر تدابیر تربیتی به منظور پرورش استقلال فکری و اعتماد به نفس تأکید دارد.

*Gunter, Jeanne (۱۹۸۱). "Ist Mozart zum Tod verurteilt?" (Has Mozart been sentenced to death?) In: Paed. Extra, ۹. Jg., H. ۲, S. ۲۶-۲۹.

○ ○ ○

○ نظریه و عمل در رشد توانمندیها و استعدادهای مردم شوروی*

کلیدواژه‌ها: تربیت فرامدرسه‌ای، پژوهش درباره تیزهوشان، فعالیتهای آموزشی، مدرسه خاص، استعداد خاص، اتحاد جماهیر شوروی (سابق).

در اینجا مؤلف به ترسیم اصول زیربنایی و نظری رشد توانمندیها و استعدادها که از دیدگاه تعلیم و تربیت شکل گرفته‌اند، می‌پردازد. او ضمن شرح امکانات موجود جهت رشد و پرورش استعدادهای شهروندان کشورش، در نهایت به مقایسه این شیوه تربیتی با نحوه پرورش استعدادها در ایالات متحده می‌پردازد.

*Guenther, Edgar (۱۹۶۲). *Theorie und Praxis der Entwicklung der Begabungen und Talente des Sowjetvolkes*. (Theory and practise in the development of the abilities and talents of the Soviet pt people.) In: Paedagogik, ۱۷. Jg., H. ۲, S. ۱۷۱-۱۸۰.

○ ○ ○

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی